

AfD koerst ook in Brandenburg af op winst

[Achtergrond](#) - 19 september 2024 - Auteurs: Marja Verburg, Saul Kennedie

Na het succes van de Alternative für Deutschland (AfD) begin deze maand bij de deelstaatverkiezingen in Saksen en Thüringen, lijkt de rechts-radicalen partij komende zondag in Brandenburg de grootste partij te worden. Dat zou vooral voor de SPD een flinke klap zijn, die al drie decennia onafgebroken in de Oost-Duitse deelstaat regeert. En ook voor de regering van kanselier Scholz zou dat een nieuwe dreun betekenen.

De AfD wordt volgens [recente peilingen](#) in Brandenburg met 27-29 procent de grootste partij. De binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz ziet de AfD in deze deelstaat als mogelijk extreemrechts, [een zogenoemde Verdachtsfall](#), waarmee de dienst extra bevoegdheden heeft de partij in de gaten te houden. Meerdere AfD-parlementsleden in Brandenburg gelden als extreemrechts, onder wie lijsttrekker Hans-Cristoph Berndt.

Brandenburg is met 2,6 miljoen inwoners een van de meest dunbevolkte Duitse deelstaten. De sociaaldemocratische SPD is er al sinds de Duitse eenwording in 1990 de grootste partij en levert al 34 jaar ononderbroken de deelstaatpremier. Sinds 2013 is dat Dietmar Woidke. Uit [peilingen](#) blijkt dat 55 procent van de kiezers hem graag opnieuw minister-president ziet worden. Maar het is met de schuivende politieke verhoudingen in Brandenburg de vraag of hij na de verkiezingen opnieuw een stabiele meerderheidsregering kan vormen.

Woidkes SPD staat in de [peilingen](#) als tweede met 25-27 procent. De afgelopen 5 jaar regeerde de SPD met de Groenen en de christendemocratische CDU, maar het is de vraag of de Groenen de kiesdrempel van 5 procent halen. Bovendien [heeft Woidke gezegd](#) dat hij opstapt als de AfD zondag groter wordt dan de SPD. "Als het misgaat, worden we op 23 september wakker in een ander land", aldus de deelstaatpremier. "Ik ben daarvoor dan mede verantwoordelijk en die verantwoordelijkheid neem ik op me." Woidke hoopt daarmee ook kiezers te overtuigen die een duidelijk tegengeluid tegen de AfD willen geven. In Saksen stemden drie weken geleden veel mensen op de CDU om te voorkomen dat de AfD de grootste zou worden.

Juniorpartner CDU

Zeven partijen maken kans in het deelstaatparlement van Brandenburg te komen: de AfD, de SPD, de CDU, de Groenen, de socialistische Die Linke, de regionale BVB/FW en de nieuwe partij BSW, Bündnis Sahra Wagenknecht. De BSW is [begin dit jaar ontstaan](#) uit een afsplitsing van Die Linke. De partij rond voormalig Linke-kopstuk Wagenknecht geldt als economisch links en maatschappelijk conservatief en mikt onder meer op AfD-kiezers. Ze doet het in de [peilingen](#) met rond de 13-14 procent goed. Van de Groenen, Die Linke en de BVB/FW is het overigens de vraag of ze de kiesdrempel halen.

'Als het misgaat, worden we op 23 september wakker in een ander land'

De CDU heeft in Brandenburg een lastige positie. In Saksen en Thüringen was de partij begin september de grootste uitdager van de AfD. In Saksen had de CDU met Michael Kretschmer de premiersbonus, in Thüringen kon ze als oppositiepartij campagne voeren. In Brandenburg maken de christendemocraten als juniorpartner deel uit van Woidkes regering. Die tussenpositie maakt het moeilijker zich te profileren in de campagne, meldt [Tagesschau](#). In de [peilingen](#) staan ze met rond de 15 procent op de derde plek achter de AfD en de SPD.

Opvallend is dat [CDU'er Kretschmer](#) vorige week vanuit Saksen zijn steun aan SPD-premier Woidke uitsprak, terwijl de Brandenburgse CDU-lijsttrekker ook campagne voert om premier te worden. Maar, zo zei Kretschmer: "Belangrijk is dat hier de eerste politieke kracht in deze deelstaat een democratische partij is die al meer dan 34 jaar voor stabiliteit zorgt."

Immigratie

Net als in Thüringen en Saksen sluiten alle andere partijen samenwerking met de AfD uit. Dat maakt coalitievorming ingewikkeld. Als de Groenen de kiesdrempel niet halen, zouden de SPD, de CDU en de BSW [een meerderheidsregering kunnen vormen](#). De vraag is of die partijen willen samenwerken. De BSW is nog onbekend en de invloed van landelijk BSW-leider Sahra Wagenknecht geldt als een [struikelblok](#). Zij spreekt zich onder meer uit tegen wapenleveranties aan Oekraïne en maakt dit standpunt ook onderdeel van coalitieonderhandelingen in de deelstaten.

Meerdere AfD-parlementsleden in Brandenburg gelden als extreemrechts, onder wie lijsttrekker Hans-Cristoph Berndt

Immigratie is, net als in Saksen en Thüringen, het belangrijkste thema bij de verkiezingen in Brandenburg: [40 procent van de kiezers](#) noemt dat als meest

relevant. De deelstaten gaan niet over het asielbeleid, maar dat thema speelt in de landelijke politiek een belangrijke rol en een deel van de partijen in Brandenburg voert daar campagne mee. Daarna volgt onderwijs als verkiezingsthema, dat wordt door 26 procent als meest relevant genoemd. Klimaatbeleid staat met 7 procent vrijwel onderaan.

Ontevredenheid met regering-Scholz

Vanwege het gecompliceerde Duitse kiessysteem kan de AfD veel restzetels winnen, die overblijven van de partijen die de kiesdrempel niet halen. Daarmee zou de AfD de zogenoemde *Sperrminorität* kunnen bereiken, waarmee ze wetten in het deelstaatparlement kan blokkeren waarvoor een tweederde meerderheid nodig is. Zo zou ze bijvoorbeeld de benoeming van rechters kunnen blokkeren. In Thüringen heeft de AfD deze *Sperrminorität* gehaald.

Als zondag in Brandenburg de SPD niet de grootste wordt en de Groenen de kiesdrempel niet halen, betekent dit opnieuw een dreun voor de landelijke regering van SPD, Groenen en FDP, onder leiding van kanselier Olaf Scholz (SPD). De liberale FDP speelt in Brandenburg al jaren geen rol meer. Het slechte resultaat van de drie partijen, eerst in Saksen en Thüringen, en nu eventueel ook in Brandenburg, wordt mede gezien als uiting van ontevredenheid met Scholz' stoplichtcoalitie. Scholz heeft de woede en ontevredenheid van burgers, lokale en regionale bestuurders, politiemensen, leraren en andere maatschappelijke groepen te lang genegeerd, concludeerde de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* na de verkiezingen in Saksen en Thüringen.

Volgend jaar zijn er Bondsdagverkiezingen in Duitsland. In de *peilingen* staan de regeringspartijen er slecht voor. Ze halen samen al lang geen meerderheid meer en blijven ver achter bij de CDU/CSU van oppositieleider Friedrich Merz.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/60874/afd-koerst-ook-in-brandenburg-af-op-winst>